

ПОСТАНОВЛЕНИЕ № 245

на МС от 9.10.2007 г. за приемане на детайлни правила за допустимост на разходите по Оперативна програма "Регионално развитие", съфинансирана от Европейския фонд за регионално развитие, за финансовата рамка 2007 - 2013 г.

Обн., ДВ, бр. 83 от 16.10.2007 г., в сила от 1.01.2007 г., изм. и доп., бр. 53 от 10.06.2008 г., бр. 74 от 21.09.2010 г., бр. 77 от 4.10.2011 г.

МИНИСТЕРСКИЯТ СЪВЕТ

ПОСТАНОВИ:

Раздел I Общи положения

Чл. 1. (1) Приема детайлни правила за допустимост на разходите по Оперативна програма "Регионално развитие", наричана по-нататък "Оперативната програма", съфинансирана от Европейския фонд за регионално развитие, за финансовата рамка 2007 - 2013 г.

(2) Допустими категории разходи по Оперативната програма са тези, които попадат в обхвата за финансиране от Европейския фонд за регионално развитие, съгласно Регламент (ЕО) № 1080/2006 на Европейския парламент и на Съвета от 5 юли 2006 г. относно Европейския фонд за регионално развитие и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1783/1999 (ОВ L 210, 31.07.2006, стр. 1 - 11).

(3) Без това да противоречи на изключенията, предвидени в специалните регламенти на фондовете, за допустими се считат и категории разходи за дейности, попадащи в обхвата за финансиране от Европейския социален фонд, съгласно Регламент (ЕО) № 1081/2006 на Европейския парламент и на Съвета от 5 юли 2006 г. относно Европейския социален фонд и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1784/1999 (ОВ L 210, 31.07.2006, стр. 12 - 18), при условие че те съставляват най-много 10 на сто от общия размер на финансирането по всяка приоритетна ос на Оперативната програма. Тези разходи следва да са извършени в съответствие с детайлните правила за допустимост на разходите по оперативните програми, съфинансирани от Европейския социален фонд.

Чл. 2. (1) Допустимостта на разходите се определя съобразно Постановление № 62 на Министерския съвет от 2007 г. за приемане на национални правила за допустимост на разходите по оперативните програми, съфинансирани от Структурните фондове и Кохезионния фонд на Европейския съюз, за финансовата рамка 2007 - 2013 г. (ДВ, бр. 27 от 2007 г.) и въз основа на разпоредбите на това постановление.

(2) В насоките за кандидатстване по процедура за подбор на проекти за предоставяне на безвъзмездна помощ или в указанията, одобрявани от договарящия орган при

процедури за директно предоставяне на безвъзмездна помощ по смисъла на Постановление № 121 на Министерския съвет от 2007 г. за определяне на реда за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по оперативните програми, съфинансирани от Структурните фондове и Кохезионния фонд на Европейския съюз и по Програма ФАР на Европейския съюз (ДВ, бр. 45 от 2007 г.), се включва изчерпателен списък на допустимите разходи за финансиране за съответната схема или проект, като в този списък могат да се предвидят ограничения и/или допълнителни уточнения относно конкретния вид, размер, период и/или условия за допустимост на разходите въз основа и в рамките на определените с Постановление № 62 на Министерския съвет от 2007 г. за приемане на национални правила за допустимост на разходите по оперативните програми, съфинансирани от Структурните фондове и Кохезионния фонд на Европейския съюз, за финансовата рамка 2007 - 2013 г. и с това постановление.

Раздел II

Период за допустимост на разходите

Чл. 3. Общият период на допустимост на разходите по Оперативната програма се определя съгласно чл. 3, ал. 1 от Постановление № 62 на Министерския съвет от 2007 г. за приемане на национални правила за допустимост на разходите по оперативните програми, съфинансирани от Структурните фондове и Кохезионния фонд на Европейския съюз, за финансовата рамка 2007 - 2013 г. - от 1 януари 2007 г. до 31 декември 2015 г.

Раздел III

Условия и правила за допустимост на разходи

Чл. 4. В съответствие с правилата по постановлението за допустими се считат разходите по Оперативната програма за дейности, определени и извършени под отговорността на управляващия орган и съгласно критериите за избор на операции, одобрени от Комитета за наблюдение на Оперативната програма.

Чл. 5. (1) Разходите се считат за допустими, когато отговарят едновременно на следните условия:

1. да са необходими за изпълнението на проекта, да са заложи в договора или в заповедта по смисъла на чл. 3 от Постановление № 121 на Министерския съвет от 2007 г. за определяне на реда за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по оперативните програми, съфинансирани от Структурните фондове и Кохезионния фонд на Европейския съюз и по Програма ФАР на Европейския съюз и да отговарят на принципите за добро финансово управление - икономичност, ефикасност и ефективност на вложените средства;

2. да са действително извършени и да бъдат отчетени въз основа на първични счетоводни документи или други документи с еквивалентна доказателствена стойност съгласно националното законодателство;

3. да са действително платени и отчетени през периода за допустимост на разходите

по чл. 3;

4. да са отразени в счетоводната и данъчната документация на бенефициента и да могат да бъдат проследени въз основа на ефективно функционираща одитна пътека;

5. да могат да се установят и проверят и да бъдат подкрепени от оригинални разходооправдателни документи;

6. да не са финансирани по друг проект, програма или друга финансова схема, финансирана от публични средства на националния или европейския бюджет;

7. да са извършени за дейности по Оперативната програма в съответствие с разпоредбите на приложимото законодателство.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 53 от 2008 г.) Разходите, извършени при изпълнение на дейности по проект, трябва да са в парична форма, като се вземат предвид изключенията по чл. 7, т. 7 и 8.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 53 от 2008 г.) Разходите, свързани с изпълнението на договори за доставка на стоки, предоставяне на услуги и строителство, са допустими, ако договорите са сключени при спазване изискванията на националното законодателство за възлагане на обществени поръчки или разпоредбите на Постановление № 55 на Министерския съвет от 2007 г. за условията и реда за определяне на изпълнител от страна на бенефициенти на договорена безвъзмездна финансова помощ от Структурните фондове на Европейския съюз и Програма ФАР на Европейския съюз (ДВ, бр. 24 от 2007 г.).

Чл. 6. (Изм. - ДВ, бр. 53 от 2008 г.) (1) Допустимите разходи, необходими за осъществяване целите на проекта, се разделят на преки и непреки разходи.

(2) Непреките разходи, декларирани на базата на постоянна ставка, не могат да превишават общата стойност на аналогичните непреки разходи на бенефициента по счетоводни данни за същия период, което се декларира от бенефициента и подлежи на последваща проверка.

Раздел IV

Допустими разходи

Чл. 7. Допустими разходи по Оперативната програма са следните:

1. (изм. - ДВ, бр. 74 от 2010 г.) закупуване на земя и/или придобиване на ограничени вещни права при спазване на следните условия:

а) наличие на директна връзка между покупката и целите на съфинансирания проект, одобрена от Управляващия орган и отразена в договора;

б) стойността на закупената земя да не надвишава 10 на сто от общите допустими за

съфинансирания проект разходи;

в) представяне на оценка от независим сертифициран оценител или друг компетентен орган, удостоверяващ, че покупната цена на недвижимото имущество не надхвърля пазарната му стойност;

г) към датата на покупката земята да няма вещни и облигационни тежести, които да препятстват свободното ѝ използване за целите на проекта; този факт се удостоверява с официални документи, издадени от компетентните държавни органи;

д) продавачът да не е закупил имота с публична безвъзмездна помощ, дори и частично, в периода от последните 10 години преди подаване на проектното предложение;

2. разходите за покупка на застроен недвижим имот са допустими за съфинансиране от Оперативната програма, ако са директно свързани с целта на проекта и за недвижимия имот са изпълнени следните условия:

а) да има оценка от независим сертифициран оценител или друг компетентен орган, удостоверяващ, че цената му не надвишава пазарната стойност и че сградата е построена в съответствие с националното законодателство; по изключение при наличие на нарушения при изграждането на сградите, които могат да бъдат отстранени, в проекта следва да се предвидят мерки за тяхното отстраняване с изключение на случаите на незаконно строителство;

б) продавачът да не е закупил имота (сградата и/или земята) с публична безвъзмездна помощ, дори и частично, в периода от последните 10 години преди подаване на проектното предложение;

в) недвижимият имот да бъде използван с цел и за период, одобрени от Управляващия орган;

г) към датата на покупката недвижимият имот да няма вещни и облигационни тежести, които да препятстват свободното му използване за целите на проекта;

3. разходи за строителство и строителни дейности:

а) разходи, свързани със заснемания, идейни, технически и работни проекти и с оценка на съответствието на проектите съгласно чл. 142, ал. 4 от Закона за устройство на територията;

б) разходи, свързани с набавянето на необходими разрешителни документи, изискващи се от националното законодателство, включително свързаните с тях такси, дължими на съответните компетентни органи;

в) разходи, свързани с подготовката на документация за участие в процедура за възлагане на обществени поръчки и за провеждане на процедурите за избор на изпълнители в съответствие с националното законодателство в тази област;

г) (доп. - ДВ, бр. 74 от 2010 г.) разходи за подготовка на строителната площадка (разрушаване на съществуващи строежи или на части от тях, разчистване на строителната площадка, вертикална планировка), изграждане, реконструкция, рехабилитация на обходни пътища и временна организация на движението;

д) (изм. и доп. - ДВ, бр. 53 от 2008 г., изм., бр. 74 от 2010 г.) разходи за строителни и монтажни работи за:

аа) строителство, разширяване (пристрояване/дострояване, надстрояване), обновяване, преустройство, реконструкция и всички видове ремонт на сгради - земни работи, укрепителни съоръжения, ремонт и възстановяване на конструкцията, подмяна или ремонт на водопроводни, канализационни, електрически, отоплителни, климатични, пожароизвестителни, телекомуникационни инсталации в сгради, внедряване на инсталации, използващи възобновяеми енергийни източници, изпълнение на мерки за енергийна ефективност, включително обследване за енергийна ефективност и сертифициране на сгради, довършителни работи, създаване на архитектурна среда за хора с увреждания и други специфични дейности в зависимост от предназначението на строежа;

бб) реконструкция и рехабилитация на пътища - трасировка, земни работи, полагане на нова пътна настилка, ремонт на пътното тяло, ремонт на съществуваща пътна настилка, изпълнение на укрепителни и отводнителни съоръжения, на пътна сигнализация и маркировка, предпазни огради, осветление и други мерки, свързани с безопасността на пътя;

вв) изграждане, реконструкция, ремонт и рехабилитация на телекомуникационна инфраструктура и инфраструктура за широкополентов достъп до интернет по съвременни технологии - изграждане на пасивна инфраструктура, полагане на тръби, изтегляне на оптичен кабел, направа на муфи, довеждане на кабела до съответна точка на присъствие (POP point of present) в населените места или изграждане на мачти крепежни съоръжения за външните устройства на радиорелейни линии или други безжични комуникационни преносни съоръжения, изграждане на технологични помещения с подходящо електрозахранване и климатизация за включване на телекомуникационни мощности за достъп; изграждане, въвеждане в редовна експлоатация на активно оборудване за достъп и др.;

гг) изграждане на газопреносна и газоразпределителна мрежа;

дд) строителство, реконструкция и рехабилитация на техническа инфраструктура до и в зони с концентрация на бизнес дейности/индустриални зони;

ее) възстановяване, консервация, опазване, реставрация и експониране на паметници на културата, природни, културни и исторически забележителности;

жж) строителство, реконструкция и рехабилитация на техническа инфраструктура до и в райони на туристически атракции, изпълнение на туристическа маркировка; развитие на туристическа инфраструктура (туристически пътеки, пътеки на здравето, маршрути за

катерене, езда и колоездене, места за пикник, указателни табели, посетителски информационни центрове);

зз) изграждане, реконструкция и ремонт на инфраструктурни съоръжения за предотвратяване на наводнения (корекции на реки, диги, охранителни канали, крайбрежни стени и др. съоръжения), за борба с ерозията на речните брегове (прагове, крайбрежни стени, габиони и др. съоръжения); за борба с ерозията и абразията на морските и речните брегове (крайбрежни стени, диги, буни, вълноломи и др. съоръжения); изграждане, реконструкция и ремонт на малки по обем преливници, бентове, водоеми и др., които са част от инфраструктура за защита на населени места от наводнения;

ии) изграждане, реконструкция и ремонт на инфраструктурни съоръжения за укрепване на свлачища: вертикална планировка, силови съоръжения и съоръжения за отвеждане на подземните и повърхностните води извън свлачището (преоткосиране, дренажни системи, канавки и шахти, канализации за отвеждане на дренираните и дъждовните води извън свлачището, анкерни и пилотни конструкции, подпорни стени, анкерираны стени, шлицованы стени, изграждане на автоматизирани контролно-измервателни системи и др. съоръжения);

кк) изграждане, реконструкция и ремонт на инфраструктурни съоръжения за укрепване на срутища (телени мрежи, предпазни канавки, уловителни мрежи, уловителни стени, предпазни насипи, защитни навеси и др. съоръжения);

лл) строителство, преустройство, реконструкция, рехабилитация и изграждане на зони за обществен одих (паркове, зелени площи, детски площадки, спортни площадки, санитарни възли и др.) и свързаното с тях изграждане/рехабилитация на подземната техническа инфраструктура (електро-, ВиК мрежи, поливни и напоителни системи) или ако е необходимо - тяхното изместване; пешеходни алеи и тротоари, велосипедни алеи, обществени площи, подлези, надлези, улични мрежи, включително ако е необходимо изместване на съществуващи комуникации - електро-, ВиК, съобщителни и други; транспортна инфраструктура (включително подобряване достъпността на градските автобусни спирки, подобряване на спирки, бази за ремонт и поддръжка и оборудване, развитие на инфраструктурна маршрутна мрежа, антивибрационни съоръжения и съоръжения за шумоизолация и др.), обществени паркинги, внедряване на енергоспестяващо улично осветление, включително изграждане на подземна кабелизация за целта; създаване на архитектурна среда за хора с увреждания, съоръжения и системи за сигурност и безопасност, елементи на градско обзавеждане, поставяне на рекламни, информационни и монументално-декоративни елементи;

е) (нова - ДВ, бр. 74 от 2010 г.) разходи за доставка и монтаж на съоръжения и оборудване, които трябва да се инсталират за постоянно ползване на мястото на изпълнение на проекта;

ж) (предишна б. "е" - ДВ, бр. 74 от 2010 г.) разходи за авторски и строителен надзор;

з) (предишна б. "ж", доп. - ДВ, бр. 74 от 2010 г.) разходи, свързани с въвеждането на обекта в експлоатация (присъединяване към външната електрическа, водопроводна,

канализационна, топлофикационна, телекомуникационна система и газоразпределителна мрежа), изготвяне на технически паспорт и геодезическо заснемане;

4. (доп. - ДВ, бр. 53 от 2008 г.) разходи за закупуване на нови машини, съоръжения, оборудване, обзавеждане (стопански инвентар), транспортни средства със специално предназначение (линейки, пожарни коли, снегочистващи автомобили, сметосъбиращи и сметоизвозващи машини), транспортни средства за градски транспорт (трамваи, тролеи и автобуси) и нематериални активи;

5. (нова - ДВ, бр. 53 от 2008 г., изм., бр. 74 от 2010 г.) разходи за услуги за:

а) разработване на интегрирани планове за градско развитие, устройствени схеми и планове;

б) въвеждане на автоматизирани системи за управление и контрол на трафика, разработване на планове за управление на трафика;

в) извършване на инвентаризации и оценка на туристическите ресурси, организиране на и/или участие в събития (международни, национални или регионални туристически борси, изложения, панаири, фестивали, семинари, конференции, обучения, работни срещи, форуми и др.), изработване и регистриране на марки и географски означения, изработване и въвеждане на стандарти и системи за сертифициране на качеството, мониторинг на ефективността на маркетинговите дейности;

г) разработване на проучвания и анализи, стратегии, концепции, планове за действие и програми, материали за дистанционно обучение;

д) предоставяне на консултации, разходи за изработване и разпространение на информационни, маркетингови и рекламни материали, бази данни, реклама в медиите, промоционални прояви;

е) разработване на документация за процедура за определяне на изпълнител;

6. (предишна т. 5, изм. - ДВ, бр. 53 от 2008 г.) при спазване условията на т. 7 и 8 за допустими разходи могат да се разглеждат амортизацията и приносът в натура, ако са остойностени въз основа на счетоводни документи;

7. (предишна т. 6 - ДВ, бр. 53 от 2008 г.) разходите за амортизация на амортизируеми активи, които са пряко свързани с целите на съфинансирания проект, са допустими при спазване условията на чл. 4, ал. 6 от Постановление № 62 на Министерския съвет от 2007 г. за приемане на национални правила за допустимост на разходите по оперативните програми, съфинансирани от

Структурните фондове и Кохезионния фонд на Европейския съюз, за финансовата рамка 2007 - 2013 г.;

8. (предишна т. 7 - ДВ, бр. 53 от 2008 г.) приносът в натура се счита за допустим при

спазване условията на чл. 4, ал. 7 от Постановление № 62 на Министерския съвет от 2007 г. за приемане на национални правила за допустимост на разходите по оперативните програми, съфинансирани от Структурните фондове и Кохезионния фонд на Европейския съюз, за финансовата рамка 2007 - 2013 г.;

9. (предишна т. 8, доп. - ДВ, бр. 53 от 2008 г.) разходи за услуги, които са пряко свързани с проекта, съфинансиран от Оперативната програма, и са необходими за неговата подготовка и изпълнение, като транспорт, наеми, дизайнерски, архитектурни, инженерни, информационно-технологични, консултантски, правни и нотариални, изследвания и експертни, маркетингови, социологически и статистически проучвания, геоложки проучвания, разходи за предпроектни проучвания, разходи за оценка на въздействието върху околната среда, разпространение на информацията, разходи за дейности по информиране и публичност за проекти, съфинансирани по Оперативната програма, поставяне на указателни табели, финансово-счетоводна проверка, одит, застраховки и други услуги;

10. (предишна т. 9 - ДВ, бр. 53 от 2008 г.) разходи за възнаграждения на лица, пряко ангажирани с дейности по управлението и/или изпълнението на проекта, включително дължимите осигурителни вноски;

11. (предишна т. 10, доп. - ДВ, бр. 53 от 2008 г.) разходи за командировки (пътни, дневни и квартирни), такси за участие в изложения, семинари, конференции, работни срещи и др. на лица, пряко ангажирани с дейности по управлението и/или изпълнението на проекта в страната и в чужбина, при положение че са извършени и отчетени в съответствие с приложимата нормативна уредба в тази област;

12. (предишна т. 11 - ДВ, бр. 53 от 2008 г.) разходи за банкови такси за откриване и обслужване на сметка само в случаите, в които Управляващият орган на Оперативната програма изисква откриването на отделна сметка или сметки за изпълнение на проекта и това изрично е указано в Насоките за кандидатстване;

13. (предишна т. 12 - ДВ, бр. 53 от 2008 г.) разходи за организация и управление, определени в чл. 4, ал. 8 от Постановление № 62 на Министерския съвет от 2007 г. за приемане на национални правила за допустимост на разходите по оперативните програми, съфинансирани от Структурните фондове и Кохезионния фонд на Европейския съюз, за финансовата рамка 2007 - 2013 г.;

14. (предишна т. 13 - ДВ, бр. 53 от 2008 г.) разходи във връзка с плащания по отношение на инструментите за финансов инженеринг съгласно чл. 4, ал. 10 от Постановление № 62 на Министерския съвет от 2007 г. за приемане на национални правила за допустимост на разходите по оперативните програми, съфинансирани от Структурните фондове и Кохезионния фонд на Европейския съюз, за финансовата рамка 2007 - 2013 г. и при условията на чл. 9.

Раздел V

Недопустими разходи

Чл. 8. Недопустими по Оперативната програма са следните разходи:

1. разходите, определени за недопустими съгласно чл. 4, ал. 13 и чл. 9, ал. 1 на Постановление № 62 на Министерския съвет от 2007 г. за приемане на национални правила за допустимост на разходите по оперативните програми, съфинансирани от Структурните фондове и Кохезионния фонд на Европейския съюз, за финансовата рамка 2007 - 2013 г.;

2. разходи за закупуване на втора употреба машини, съоръжения и оборудване с изключение на случаите, когато целите на проекта не биха били постигнати без закупуването на подобно оборудване и при спазване едновременно на следните условия:

а) продавачът да не ги е закупил с публична безвъзмездна помощ, дори и частично, в периода от последните 7 години преди подаване на проектното предложение;

б) цената им да не надвишава пазарната стойност, установена от независим сертифициран оценител или надлежно оторизиран орган към деня на покупката, и да е по-малка от разходите за придобиване на подобни нови активи;

в) да имат технически характеристики, необходими за изпълнение на проекта, да са в съответствие с приложимите норми и стандарти и да са експлоатационно годни; това съответствие следва да бъде валидно за целия период на изпълнение на проекта и за срок не по-малък от периода, определен в чл. 57 от Регламент (ЕО) № 1083/2006 на Съвета от 11 юли 2006 г. относно определянето на общи разпоредби за Европейския регионален фонд, Европейския социален фонд и Кохезионния фонд и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1260/1999 (ОВ L 210, 31.07.2006, стр. 25 - 78);

г) да има одобрение от Управляващия орган за закупуването им;

3. разходи по договори за услуги, доставки и строителство, свързани със следните договори с подизпълнители:

а) договори с подизпълнители, които увеличават разходите за изпълнение на дейността, без да създават добавена стойност;

б) договори с посредници и консултанти, в които плащането е определено като процент от общия разход за дейността, освен ако бенефициентът може да докаже, че плащането се отнася за действително извършената работа или услуга;

4. разходи за лихви, разноските за финансови транзакции, комисионите и загубите от курсови разлики при обмяна на чужда валута и други чисто финансови разходи;

5. (изм. - ДВ, бр. 53 от 2008 г.) други данъци и такси с изключение на случаите, предвидени в чл. 7, т. 3, буква "б" и т. 12;

б. разходи за покриване на възможни бъдещи загуби или дългове.

Раздел VI

Специфични случаи за допустимост на разходите при инструментите за финансов инженеринг

Чл. 9. Плащания по отношение на инструментите за финансов инженеринг: фондове за рисков капитал, гаранционни фондове и заеми, както и за финансовите продукти, осигурени чрез тях за предприятията, като кредити, гаранции и дялов капитал, съгласно чл. 44 от Регламент (ЕО) № 1083/2006 на Съвета от 11 юли 2006 г. относно определянето на общи разпоредби за Европейския регионален фонд, Европейския социален фонд и Кохезионния фонд и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1260/1999, се третират като "действително извършени разходи" в съответствие с чл. 78, параграф 6 от същия регламент, при условие че разходите отговарят на условията на постановлението.

Чл. 10. (1) Допустими са следните разходи във връзка с инвестиционните фондове за устойчиво градско развитие:

1. инвестициите в схеми на публично-частно партньорство или други проекти за устойчиво градско развитие, включени в интегрирани планове за устойчиво градско развитие;

2. разходите за управление, които са определени в споразуменията между Управляващия орган и фонда за устойчиво градско развитие и съответстващи на условията и размерите на чл. 43, т. 4 от Регламент (ЕО) № 1828/2006 на Комисията от 8 декември 2006 г. относно реда и начина на изпълнение на Регламент (ЕО) № 1083/2006 на Съвета за определянето на общи разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд и Кохезионния фонд и на Регламент 1080/2006 на Европейския парламент и на Съвета относно Европейския фонд за регионално развитие (ОВ L 371, 27.12.2006, стр. 1).

(2) Плащанията за създаването и/или предоставянето на финансов принос на инструментите за финансов инженеринг по ал. 1 се считат за допустими, ако са извършени въз основа и при спазване на условията на подписаните споразумения между Управляващия орган и инвестиционния фонд за устойчиво градско развитие.

Раздел VII

Специфични случаи за допустимост на разходите при ЛИЗИНГ

Чл. 11. (1) Разходи, направени във връзка с лизингови операции, са допустими за съфинансиране по Оперативната програма, като безвъзмездната помощ бъде отпусната на лизингополучателя при спазване на следните условия:

1. пряк получател на съфинансирането от Оперативната програма е

лизингополучателят;

2. лизинговата вноска е придружена от фактура или счетоводен документ с равносилна доказателствена стойност;

3. при лизингови договори, които включват опция за покупка или предвиждат минимален лизингов период, равен на полезния срок на актива, максималната сума, допустима за съфинансиране от Оперативната програма, не може да надвишава средната пазарна стойност на актива, определена от независим оценител или от друг компетентен орган към момента на сключване на лизинговия договор;

4. помощта от Оперативната програма по отношение на лизинговите договори се плаща на лизингополучателя на един или повече траншове съобразно реално платените лизингови вноски; когато срокът на лизинговия договор изтича след крайната дата за получаване на финансова подкрепа от Оперативната програма, допустими са само разходи, свързани с лизинговия наем, дължими и платени от лизингополучателя до тази дата;

5. в случаите на лизингови договори, които не съдържат опция за закупуване и чиято продължителност е по-малка от полезния срок на наетия актив, допустими за съфинансиране са само лизингови вноски в рамките на периода за изпълнение на проекта, при условие че лизингополучателят докаже, че лизингът е бил най-ефективният метод за придобиване правото на ползване на актива; ако при използване на алтернативен метод (например наемане на оборудването) разходите биха били по-ниски, разликата ще бъде приспадната от допустимите разходи.

(2) Други разходи, свързани с лизинговия договор (данък, марж на наемодателя, разходи по рефинансиране на лихва, разходи за организация и управление, застрахователни такси и др.), не са допустими за съфинансиране.

(3) Лизингови вноски, платени от лизингополучателя при лизинг с опция за продажба и незабавно наемане обратно на актива, могат да бъдат допустим разход при спазване специфичните условия на този член. В този случай разходите за придобиване на актива не са допустими за съфинансиране от Оперативната програма.

Раздел VIII

Специфични случаи за допустимост на разходите в областта на жилищната политика

Чл. 12. (1) Разходите за интервенции в областта на жилищната политика са допустими, когато са извършени съобразно условията, определени в Оперативната програма, и в съответствие с Регламент (ЕО) № 1080/2006 на Европейския парламент и на Съвета от 5 юли 2006 г. относно Европейския фонд за регионално развитие и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1783/1999 и Регламент (ЕО) № 1828/2006 на Комисията от 8 декември 2006 г. относно реда и начина на изпълнение на Регламент (ЕО) № 1083/2006 на Съвета за определянето на общи разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие,

Европейския социален фонд и Кохезионния фонд и на Регламент 1080/2006 на Европейския парламент и на Съвета относно Европейския фонд за регионално развитие.

(2) Допустими разходи в областта на жилищната политика при условията на ал. 1 са следните:

1. (изм. - ДВ, бр. 74 от 2010 г.) разходи за ремонт и възстановяване на съществуващата конструкция на жилищни сгради; ремонт/обновяване на общите части на жилищни сгради, включително осигуряване на достъпна архитектурна среда за хора с увреждания;

2. разходи, свързани с подмяна или ремонт на всички съществуващи сградни инсталации (водопроводни, канализационни, електрически, отоплителни, вентилационни);

3. (нова - ДВ, бр. 53 от 2008 г.) разходи за внедряване на инсталации, използващи възобновяеми енергийни източници;

4. (предишна т. 3 - ДВ, бр. 53 от 2008 г.) разходи за ремонт на покрива на сградата, включително подмяна на покривната хидроизолация и на елементи на отводнителната система;

5. (предишна т. 4 - ДВ, бр. 53 от 2008 г., изм., бр. 74 от 2010 г.) разходи за изпълнение на мерки за енергийна ефективност (подмяна на дограма, външна топлоизолация, газоснабдяване), включително за изготвяне на обследване на енергийна ефективност;

6. (предишна т. 5, изм. - ДВ, бр. 53 от 2008 г.) разходи, свързани с довършителни работи, които са неразделна част от дейностите по т. 1 - 5;

7. (нова - ДВ, бр. 77 от 2011 г.) разходи за ремонт или замяна, включително строителство, на сгради, предназначени за социални жилища;

8. (нова - ДВ, бр. 77 от 2011 г.) разходи, свързани с въвеждането на обекта по т. 7 в експлоатация (присъединяване към външната електрическа, водопроводна, канализационна, топлофикационна и телекомуникационна система и газоразпределителна мрежа);

9. (нова - ДВ, бр. 77 от 2011 г.) разходи за закупуване на оборудване и обзавеждане за сгради по т. 7, предназначени за социални жилища.

Раздел IX

Специфични случаи за допустимост на разходите по линия на техническа помощ на Оперативната програма

Чл. 13. Допустими разходи за съфинансиране по Оперативната програма по линия на техническа помощ са разходи, свързани с дейности по подготовка, координация,

управление, мониторинг, плащане, отчетност, оценка, информация и контрол на Оперативната програма, включително разходи, свързани с дейности по укрепване на административния капацитет за управление на Оперативната програма.

Чл. 14. (1) (Изм. - ДВ, бр. 74 от 2010 г.) Разходите за възнаграждения и доплащане към възнагражденията на държавни служители и/или други лица за изпълнение на дейности във връзка с подготовката, координацията, управлението, мониторинга, плащането, отчетността, оценката, информацията и контрола на Оперативната програма са допустими за финансиране, когато отговорностите и задълженията на тези лица са определени във:

1. длъжностните им характеристики, допълнително възложени извън длъжностната характеристика задачи и/или договорите за тяхното назначаване;

2. граждански договори за изпълнение на някоя от дейностите по чл. 13, когато извършваната дейност попада извън обхвата на длъжностните характеристики на лицата.

(2) Допустими са разходи за социални и здравни осигуровки, дължими от работодателя, начислени върху изплатените възнаграждения по смисъла на ал. 1.

Чл. 15. Други разходи, допустими за финансиране по линия на техническата помощ по Оперативната програма, са:

1. (изм. - ДВ, бр. 53 от 2008 г.) разходи за проучвания, статистически и сравнителни данни и анализи, извършване на оценки и консултантски услуги, предоставяни от национални и международни експерти, касаещи всички аспекти на системата за управление и контрол на Оперативната програма;

2. (изм. - ДВ, бр. 74 от 2010 г.) разходи, свързани с дейността на оценителните комисии, в т.ч. административни разходи и разходи за организиране на срещи, разходи за професионални услуги;

3. (изм. - ДВ, бр. 74 от 2010 г.) разходи за пътни, дневни и квартирни във връзка с дейностите по управлението и изпълнението на Оперативната програма;

4. (изм. - ДВ, бр. 74 от 2010 г.) разходи, свързани с обучение, в т.ч. участие в работни посещения и срещи с цел обмяна на опит и подобряване на организацията и методологията за работа на управляващия орган и регионалните отдели;

5. разходи за организиране и провеждане на семинари, конференции, работни срещи, свързани с дейностите по чл. 13;

6. разходи, свързани с разпространение на информация и популяризиране на Оперативната програма, в т.ч. подготовка, отпечатване и разпространение на рекламни и информационни материали, аудио-визуални продукти, публикации в медиите, излъчване на радио- и телевизионни клипове и реклами, организиране на конференции, семинари, работни срещи за медиите, кампании за повишаване на обществената осведоменост за

програмата, анализ на мненията и други подобни;

7. разходи за дизайн и поддръжка на интернет страница на Оперативната програма;

8. разходи за оценка на Оперативната програма в съответствие с изискванията на чл. 47 от Регламент (ЕО) № 1083/2006 на Съвета от 11 юли 2006 г. относно определянето на общи разпоредби за Европейския регионален фонд, Европейския социален фонд и Кохезионния фонд и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1260/1999;

9. разходи, свързани с организирането и провеждането на заседанията на Комитета за наблюдение на Оперативната програма и подкомитетите и работните групи към него; допустими са и разходи за пътни, дневни и квартирни на членовете на Комитета за наблюдение, при условие че разходите не са покрити от организацията, която членовете на комитета представляват, и са отчетени в съответствие с действащото национално законодателство в тази област;

10. разходи за подготовка на документи за следващия програмен период;

11. (изм. - ДВ, бр. 53 от 2008 г.) разходи за наем, лизинг, покупка и застраховка на съоръжения, оборудване, транспортни средства и други материални активи и други активи, наем на сгради, необходими за изпълнение на дейностите по чл. 13;

12. (нова - ДВ, бр. 53 от 2008 г.) разходи за придобиване, инсталиране, поддръжка и обновяване на вътрешноеведомствени компютризирани системи за управление, включително хардуер, софтуер, програмни продукти и приложения и други;

13. (нова - ДВ, бр. 53 от 2008 г.) разходи за консумативи, материали, горива и енергия и външни услуги, свързани с осъществяването на дейностите по чл. 13;

14. (предишна т. 12 - ДВ, бр. 53 от 2008 г.) разходи за абонамент и покупка на печатни издания и материали, свързани с дейностите по чл. 13;

15. (предишна т. 13 - ДВ, бр. 53 от 2008 г.) разходи за писмен и устен превод, включително наем на необходимото за това оборудване;

16. (нова - ДВ, бр. 53 от 2008 г., изм., бр. 74 от 2010 г.) разходи за разработване на документация и провеждане на процедури за възлагане на обществени поръчки.

Чл. 16. (Изм. - ДВ, бр. 77 от 2011 г.) По линия на техническа помощ са допустими и разходи, свързани с укрепване на административния капацитет на бенефициентите за изпълнение на проекти по Оперативната програма, в т.ч.:

1. разходи за оценка на нуждите от специализирано обучение и консултации по Оперативната програма, разработване и изпълнение на планове и програми за укрепване на капацитета;

2. (изм. - ДВ, бр. 77 от 2011 г.) разходи, свързани с идентифициране на проектни

идеи и подготовка на проектопредложения, съответстващи на Оперативната програма, разработване и поддържане на списък от "готови за финансиране" проекти; извършване на проучвания, включително предпроектни проучвания; инженерингови услуги; подготовка на експертни доклади; технически спецификации и документации за възлагане на обществени поръчки; одит; анализи, консултации, както и наемане на външна експертна помощ за подобряване на системата за управление и контрол на конкретния бенефициент и управлението и изпълнението на проекти от страна на конкретния бенефициент;

3. разходи, свързани с дейности по изграждане на партньорства и мрежи, в т.ч. обмяна на иновации, опит и най-добри практики;

4. (нова - ДВ, бр. 77 от 2011 г.) разходи за разработване и изпълнение на програми за обучение (наемане на експерти, организиране на обучения, обучителни материали и др.) за улесняване изпълнението на операциите по Оперативната програма;

5. (нова - ДВ, бр. 77 от 2011 г.) разходи за възнаграждения и доплащане към възнаграждения за човешки ресурси за стимулиране на конкретните бенефициенти за изпълнението на конкретни задачи и за тяхната извънредна работа по управлението, контрола, изпълнението, мониторинга, осигуряването на информация и публичност;

6. (нова - ДВ, бр. 77 от 2011 г.) разходи за доставка, инсталиране и поддръжка на оборудване, апаратура, компютризирани системи за управление, включително хардуер, софтуер, програмни продукти и приложения и други, необходими за управлението, изпълнението, наблюдението и контрола на средносрочни рамкови инвестиционни програми и на проектните фишове/проектните предложения;

7. (нова - ДВ, бр. 77 от 2011 г.) разходи за информационни кампании, проучване на общественото мнение, кръгли маси, обществени форуми и фокус групи, публикации, анкети, проучвания, семинари за стимулиране на гражданската подкрепа и отговорност за предлаганите инвестиции, участия в медиите, информационни филми и клипове по телевизията, реклами и други контакти с пресата, насочени към осигуряване на необходимата подкрепа за публичност и популяризиране на предоставената помощ по схемите за директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ;

8. (нова - ДВ, бр. 77 от 2011 г.) разходи за участия, организиране и провеждане на специализирани обучения (работни срещи, семинари, обмен на добри практики и опит и др.) за укрепване капацитета на конкретните бенефициенти в страната и в чужбина на база анализ на нуждите и план за обучение;

9. (нова - ДВ, бр. 77 от 2011 г.) разходи за командировки (пътни, дневни и квартирни) на лица, пряко ангажирани с дейности по управлението и/или изпълнението на средносрочни рамкови инвестиционни програми или проектни предложения, при положение че са извършени и отчетени в съответствие с приложимата нормативна уредба в тази област.

Раздел X

Отчитане на проекти, генериращи приходи

Чл. 17. (Изм. - ДВ, бр. 74 от 2010 г.) (1) За "проекти, генериращи приходи" по смисъла на чл. 55 от Регламент (ЕО) № 1083/2006 на Съвета от 11 юли 2006 г. се прилагат следните изисквания:

1. допустимите разходи за "проекти, генериращи приходи" не следва да превишават разликата между текущата стойност на инвестиционните разходи и текущата стойност на нетните приходи от инвестицията за даден референтен период;

2. текущата стойност на инвестиционните разходи и текущата стойност на нетните приходи от инвестицията се определят като част от финансовия анализ за всеки конкретен "проект, генериращ приходи".

(2) Когато само част от инвестиционните разходи за "проект, генериращ приходи" са допустими за финансиране, нетните приходи са разпределят пропорционално между допустимата и недопустимата за финансиране част на инвестиционните разходи.

(3) Когато не е възможно да се оценят предварително приходите, генерирани в рамките на 5 години от приключването на проекта, те се приспадат от разходите за проекта, които са декларирани към Европейската комисия, и се възстановяват от бенефициента.

ДОПЪЛНИТЕЛНА РАЗПОРЕДБА

§ 1. По смисъла на постановлението:

1. "Преки разходи" са разходите, които са директно съотносими към дейностите по съответния проект и са извършени изцяло във връзка с изпълнението на проекта или участват с част от общата стойност на разхода, определена на пропорционален принцип при възможност за количествено определяне на пропорцията.

2. "Непреки разходи" са разходите, които са косвено съотносими към дейностите по съответния проект и участват с част от общата стойност на разхода, определена на постоянна ставка в случаите, в които не е възможно точното определяне на частта на разходите, съотносима към съответните дейности по проекта.

3. "Инструменти за финансов инженеринг" са холдинговият фонд, фондът за градско развитие, фондовете за рисков капитал, гаранционните фондове и фондовете за кредитиране.

4. "Фонд за устойчиво градско развитие" е фонд, инвестиращ в инвестиционни проекти за градско развитие чрез публично-частно партньорство и в други проекти, включени в интегриран план за устойчиво градско развитие.

5. "Пазарна стойност" е цената по смисъла на § 1, т. 8 от допълнителните разпоредби

на Данъчно-осигурителния процесуален кодекс, определена чрез методите за определяне на пазарни цени по смисъла на § 1, т. 10 от допълнителните разпоредби на Данъчно-осигурителния процесуален кодекс.

6. "Административни разходи" са разходите, извършени от бенефициента, пряко свързани с използването на офис помещение/други помещения за целите на проекта, и при условие че не включват разходи, предвидени по други пера от бюджета, като наем за офис, офис материали, отопление, осветление и други енергийни разходи, телефон, факс, интернет, копиране и др.

7. (Нова - ДВ, бр. 74 от 2010 г.) "Проект, генериращ приходи" е проект по смисъла на чл. 55, параграф 1 от Регламент (ЕО) № 1083/2006 на Съвета от 11 юли 2006 г., съдържащ основните разпоредби относно Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд и Кохезионния фонд.

8. (Нова - ДВ, бр. 77 от 2011 г.) "Социални жилища" са жилища, предназначени за домакинства с ниски доходи или лица със специални нужди съгласно чл. 7, параграф 2а от Регламент (ЕО) № 1080/2006 относно Европейския фонд за регионално развитие и за отмяна на Регламент № 1783/1995 (консолидирана версия) по отношение на допустимите интервенции в сектора на жилищното строителство в полза на маргинализирани общности.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 2. Постановлението се приема на основание на Договора за присъединяване на Република България към Европейския съюз и чл. 56, § 4 от Регламент (ЕО) № 1083/2006 на Съвета от 11 юли 2006 г. относно определянето на общи разпоредби за Европейския регионален фонд, Европейския социален фонд и Кохезионния фонд и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1260/1999 във връзка с § 4 от преходните и заключителните разпоредби на Постановление № 62 на Министерския съвет от 2007 г. за приемане на национални правила за допустимост на разходите по оперативните програми, съфинансирани от Структурните фондове и Кохезионния фонд на Европейския съюз, за финансовата рамка 2007 - 2013 г.

§ 3. Изпълнението на постановлението се възлага на министъра на регионалното развитие и благоустройството.

§ 4. Постановлението влиза в сила от 1 януари 2007 г.